

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Біологічний факультет
Кафедра зоології

Затверджено
на засіданні кафедри зоології
біологічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 9 від 15 березня 2023р.)

Завідувач кафедри

Силабус з навчальної дисципліни

«ЕКОЛОГІЯ, РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНА ТВАРИН»

що викладається в межах ОПП Зоологія
другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 091 Біологія та біохімія

Львів 2023

Назва курсу	Екологія, раціональне використання та охорона тварин
Адреса викладання курсу	вул. Грушевського 4, 79005 Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	біологічний факультет, кафедра зоології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	09 Біологія, спеціальність 091 Біологія та біохімія
Викладачі курсу	завідувач кафедри зоології проф., д.б.н. Царик Йосиф Володимирович
Контактна інформація викладачів	yosyf.tsaryk@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Щоденно з 10.00 до 14.00 (вул. Грушевського 4, ауд. 320)
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Дисципліна «Екологія, раціональне використання та охорона тварин» є нормативною дисципліною зі спеціальності 091 Біологія та біохімія для ОПП <u>Зоологія</u> , яка викладається в <u>II</u> семестрі в обсязі <u>4</u> кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Для студентів денної форми на лекції відведено 32 год, на практичні заняття – 16 год та 72 год для самостійної роботи
Коротка анотація курсу	Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: 1. Екологія, раціональне використання та охорона тварин як сучасна наука і її місце в загальній екології. 2. Популяційно-видовий та екосистемний рівні охорони природи. Мисливські господарства і кормові угіддя тварин. У першому модулі розглядають основні охоронні документи та організації, що займаються та впливають на збереження тварин. У другому модулі вивчають охорону тварин на різних рівнях організації живого, функціонування мисливських угідь та господарств
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни «Екологія, раціональне використання та охорона тварин» є ознайомити студентів з фундаментальними проблемами охорони тварин та раціонального їх використання; законодавчою базою з питань охорони та експлуатації тварин в Україні. У результаті вивчення курсу студенти будуть володіти теоретичними і практичними знаннями щодо введення мисливського господарства, антропогенного впливу на популяції тварин, їхньої ролі в охороні та експлуатації видів.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. Гайченко В.А., Царик Й.В. Екологія тварин. - Короткий курс. / Й.В. Царик, К.: НУБіП України, 2010. – 210 с. 2. Бигон М., Харпер Дж., Таунсенд Е. Екологія. Особи, популяції и сообщества: В 2 т. – М.: Мир, 1989. Т. 1. – 667с.; Т. 2. – 477с. Допоміжна 1. Одум Ю. Екологія: В 2 т. – М.: Мир, 1986. Т.1. – 326с.; Т.2. – 376с. 2. Закон України "Про тваринний світ" від 13 грудня 2001 р. № 2894-III // ВВР. — 2002. — № 14. — Ст. 97. 3. Закон України "Про природно-заповідний фонд України" від 16 червня 1992 р. № 2456-ХП // ВВР. — 1992. — № 34. — Ст. 502. 4. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про природно-заповідний фонд України" від 14 грудня 1999 р. № 1287-XIV // ВВР. — 2000. — № 4. — Ст. 26.

	<p>5. Закон України "Про Червону книгу України" від 7 лютого 2002 р. № 3055-ІІ // ВВР. — 2002, — № 30. — Ст. 201.</p> <p>6. Закон України "Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000— 2015 рр." від 21 вересня 2000 р. № 1989-ІІ // Урядовий кур'єр. — 2000 р. — 8 листопада. - № 207.</p>
Обсяг курсу	120 год, з яких 48 год аудиторних занять, з них 32 год лекцій, 16 год практичних занять, та 72 години самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Зоологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти (спеціальності 091 Біологія та біохімія галузі знань 09 Біологія) дисципліна забезпечує набуття здобувачами таких загальних (ЗК) і фахових (ФК) компетентностей:</p> <p>ЗК01. Здатність працювати у міжнародному контексті.</p> <p>ЗК02. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК04. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ФК01. Здатність користуватися новітніми досягненнями біології, необхідними для професійної, дослідницької та/або інноваційної діяльності.</p> <p>ФК03. Здатність користуватися сучасними інформаційними технологіями та аналізувати інформацію в галузі біології і на межі предметних галузей.</p> <p>ФК 11. Здатність виконувати роботу з дотриманням правил біологічної етики, біобезпеки, біозахисту.</p> <p>ФК 12. Здатність визначити структуру, встановити ареал популяції, її динамічні ознаки, практично застосовувати знання про популяції тварин з метою їхньої охорони, експлуатації та відновлення; розуміти необхідність збереження біорізноманіття, охорони навколишнього середовища та раціонального природокористування.</p> <p>і таких програмних результатів (ПР) навчання:</p> <p>ПР02. Використовувати бібліотеки, інформаційні бази даних, інтернет ресурси для пошуку необхідної інформації.</p> <p>ПР04. Розв'язувати складні задачі в галузі біології, генерувати та оцінювати ідеї.</p> <p>ПР06. Аналізувати біологічні явища та процеси на молекулярному, клітинному, організменному, популяційно-видовому та біосферному рівнях з точки зору фундаментальних загальнонаукових знань, а також за використання спеціальних сучасних методів досліджень.</p> <p>ПР07. Описувати й аналізувати принципи структурно-функціональної організації, механізмів регуляції та адаптації організмів до впливу різних чинників.</p> <p>ПР14. Дотримуватись норм академічної доброчесності під час навчання та провадження наукової діяльності, знати основні правові норми щодо захисту інтелектуальної власності.</p> <p>ПР17. Уміти практично застосовувати знання про фауну міст з метою її охорони, експлуатації та відновлення; розрізняти шляхи та особливості формування фауни міста; застосовувати отримані знання для запобігання смертності тварин у містах; давати практичні рекомендації відповідним міським службам для дотримання санітарно-епідеміологічних норм у містах.</p> <p>ПР19. Демонструвати знання основних закономірностей формування, кількісної оцінки та стратегії збереження біологічного різноманіття на всіх рівнях його прояву.</p> <p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <p>знати: особливості охорони рідкісних і вимираючих видів тварин, раритетна фауна в Україні; екосистемний і популяційно-видовий рівні охорони тварин.</p>

	вміти: створити заходи щодо збереження вимираючих і рідкісних видів тварин; застосовувати, практично застосувати знання про популяції тварин з метою їхньої охорони, експлуатації та відновлення.
Ключові слова	Популяція, охорона, законодавство, збереження, тварини
Формат курсу	очний
	проведення лекцій та консультацій для кращого розуміння тем
Теми	Наведено у табл. 1
Підсумковий контроль, форма	іспит наприкінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з зоології безхребетних, зоології хордових, екології, а також дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату предмету, розуміння основ зоорізноманіття.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	лекції, презентація (ілюстрація, демонстрація), розповіді, пояснення, дискусія
Необхідне обладнання	персональний комп'ютер, загальнонавчальні комп'ютерні програми і операційні системи, проєктор.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Рівень знань студентів оцінюють за 100-бальною системою, контролюючи якість виконання під час опитування у вигляді завдань 50 балів.</p> <p>Напочатку курсу здобувачі отримують перелік проблемних питань, які обговорюють під час практичних занять. За представлення обраного питання здобувач може отримати до 40 балів. 10 балів отримують за доповнення та участь у дискусіях.</p> <p>Іспит 50 балів.</p> <p>Академічна доброчесність: очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилок на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції та практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються</p>
Питання до іспиту (замірив знань)	<p>Місце і роль екології, раціональне використання та охорона тварин в загальній екології. Значення тварин в природі і житті людини. Вплив людини на чисельність тварин.</p> <p>Охорона вимираючих та рідкісних видів тварин. Заходи щодо збереження вимираючих та рідкісних видів тварин. Основні чинники, що впливають на зникнення популяцій тварин. Охорона промислових тварин та рибних ресурсів, та їх раціональне використання.</p> <p>Особливості введення рибного господарства та охорона рибних ресурсів. Заходи щодо збереження промислових тварин та чинники, що впливають на знищення промислових тварин.</p>

	<p>Законодавча база з питань охорони та експлуатації тварин в Україні. Нормативно-правові акти, що стосуються охорони та експлуатації тварин в Україні.</p> <p>Червона книга України. Історія створення Червоної книги. Структура і категорії видів, що охороняються. Тварини які занесені до Червоної книги України.</p> <p>Боннська і Бернська конвенції охорони тварин.</p> <p>Екомережа і її створення. Значення екомережі для охорони і відтворення тваринного світу.</p> <p>Раритетна фауна України. Поняття раритетної фауни і перспективи її збереження. Критерії визначення раритетів. Рівні раритетності ссавців фауни України.</p> <p>Зоопарки України як осередки збереження тварин. Історія виникнення зоопарків в Україні. Найбільш відомі зоопарки в Україні.</p> <p>Екосистемний рівень охорони тварин. Принципи організації охорони видів та популяцій тварин. Загальні заходи щодо збереження і нераціонального використання тварин.</p> <p>Популяційно-видовий рівень охорони тварин. Концепції охорони популяцій тварин. Заходи збереження оселищ популяцій тварин.</p> <p>Охорона природних кормових угідь тварин. Вимоги з охорони лісових кормових угідь хутрових тварин. Заходи що спрямовані на охорону кормових угідь тварин.</p> <p>Мисливські угіддя і мисливські господарства. Створення і введення мисливського господарства. Правове регулювання введення мисливського господарства та здійснення полювання.</p> <p>Антропогенний вплив на чисельність тварин, їх охорона. Основні антропогенні фактори які впливають на чисельність тварин.</p> <p>Захисні властивості середовища та їх значення для тварин. Загибель тварин на автошляхах.</p> <p>Акліматизація, реакліматизація і розселення тварин. Поняття акліматизації і шляхи акліматизації тварин. Реакліматизація тварин на прикладі зубра, бобра, кабана дикого. Норми відчуження ужиткових видів тварин.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Таблиця 1

Схема курсу «Екологія, раціональне використання та охорона тварин»

Тиж-день	Тема занять (перелік питань)	Форма діяльності та обсяг годин	Додаткова література / ресурс для виконання завдань (за потреби)	Термін виконання
Модуль 1				
Екологія, раціональне використання та охорона тварин як сучасна наука і її місце в загальній екології.				
1.	Значення тварин в природі і житті людини. Вплив людини на чисельність тварин.	Лекції – 2 год, самостійна робота – 5 год		1 тиждень
2.	Охорона вимираючих та рідкісних видів тварин.	Лекції – 2 год, практ. заняття 2 год; самостійна робота – 6 год		1 тиждень
3.	Охорона промислових тварин та рибних ресурсів, та їх раціональне використання	Лекції – 2 год, самостійна робота – 5 год		1 тиждень
4.	Законодавча база з питань охорони та експлуатації тварин в Україні.	Лекції – 2 год, практ. заняття 2 год; самостійна робота – 4 год		1 тиждень
5.	Червона книга України. Історія створення Червоної книги.	Лекції – 2 год, практ. заняття 2 год;		1 тиждень

		самостійна робота – 4 год	
6.	Боннська і Бернська конвенції охорони тварин.	Лекції – 2 год, самостійна робота – 8 год	1 тиждень
7.	Раритетна фауна України.	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год, самостійна робота – 3 год	1 тиждень
8.	Зоопарки України як осередки збереження тварин.	Лекції – 2 год, самостійна робота – 4 год	1 тиждень
Модуль 2			
Популяційно-видовий та екосистемний рівні охорони природи. Мисливські господарства і кормові угіддя тварин			
9.	Екосистемний рівень охорони тварин.	Лекції – 2 год, самостійна робота – 5 год	1 тиждень
10.	Популяційно-видовий рівень охорони тварин.	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год, самостійна робота – 6 год	1 тиждень
11.	Охорона природних кормових угідь тварин.	Лекції – 2 год, самостійна робота – 5 год	1 тиждень
12.	Мисливські угіддя і мисливські господарства.	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год, самостійна робота – 4 год	1 тиждень
13.	Антропогенний вплив на чисельність тварин, їх охорона.	Лекції – 2 год, самостійна робота – 4 год	1 тиждень
14.	Захисні властивості середовища та їх значення для тварин.	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год, самостійна робота – 4 год	1 тиждень
15.	Акліматизація, реакліматизація і розселення тварин.	Лекції – 2 год, самостійна робота – 4 год	1 тиждень
16.	Норми відчуження ужиткових видів тварин.	Лекції – 2 год, практ. заняття – 2 год, самостійна робота – 4 год	1 тиждень

Автор

Йосиф ЦАРИК

"Погоджено"

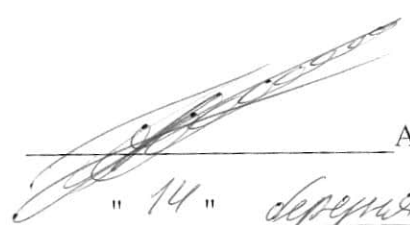

Голова методичної ради
біологічного факультету

Віталій ГОНЧАРЕНКО

" 15 " березня 2023 р.

Гарант ОПП

Андрій БОКОТЕЙ

" 14 " березня 2023 р.